

שמעון אחי עזריה

דף: ב. משנה ורש"י, וגמרא דף יא:

משנה:

שמעון אחי עזריה... שחטן לשם גבוה מהן כשרים. לשם נמוך מהן פסולים.

רש"י

שחטן. לשאר זבחים לשם גבוה מהן כשרין כדמפרש ואזיל ובגמרא נלקמן דף יא: יליף לה ומפרש להאי כשרין: אי כשרין [ועלון] קאמר, ובתרתיה פליגי: אי כשרין ולא עלו קאמר, ובגבוה ובנמוך הוא דפליגי:

גמרא דף יא:

בעי רבי זירא:

כשרין ואין מרצין וכי פליג בחדא פליג או דלמא כשרין ומרצין ובתרתיה פליגי? (ולא אפשיטא)

לשם גבוה מהן - כשרים			לשם נמוך מהן פסולין (לגמרי)		ת"ק	שמעון אחי עזריה
האם פליגי בתרתיה?			בחדא פליגי			
מַרְצָה?	כשר?		מַרְצָה?	כשר?		
x	✓	ת"ק	x	✓		
x	✓	שמעון אחי עזריה - 1		x		
✓	✓	שמעון אחי עזריה - 2				

מינה מחריב בה

מקורות אחרים הסותרים לכאורה את דבריו	מימרות של רב:
כל גט שלא נכתב לשם אשה - פסולה ולא תוך תוכו - אפילו כלי שטף מציל	1. חטאת ששחטה לשם עולה - פסולה, לשם חולין - כשרה
רב! חטאת ששחטה על מי שמחויב חטאת - פסולה, על מי שמחויב עולה - כשרה	2. חטאת ששחטה לשם חטאת - כשרה, לשם עולה - פסולה
ולא תוך תוכו - אפילו כלי שטף מציל	3. חטאת ששחטה על מי שמחויב חטאת - פסולה, על מי שמחויב עולה - כשרה

טומאת כלי חרס

דף ג. - ג: חציצת אהל

מסכת אהלות פרק טו משנה ד

בית שחצצו בנסרים או ביריעות מן הצדדים או מן הקורות, טמאה בבית, כלים שבחצין טהורים...

מסכת כלים פרק ח משנה א

התנור שחצצו בנסרים או ביריעות, נמצא שרץ במקום אחד, - הכל טמא.

כורת פחותה ופקוקה בקש ומשלשלת לאויר התנור, השרץ בתוכה, התנור טמא. השרץ בתנור, אכלין שבתוכה טמאין. ורבי אליעזר מטהר. אמר רבי אליעזר, אם הצילה במת החמור, לא תציל בכלי חרס הקל? אמרו לו, אם הצילה במת החמור, שכן חולקים אהלים, תציל בכלי חרס הקל, שאין חולקין כלי חרס?

משנה ב

היתה שלמה, וכן הקפה, וכן החמת, השרץ בתוכה, התנור טהור. השרץ בתנור, אכלין שבתוכה טהורין.

רע"ב כלים פרק ח משנה א

התנור שחצצו. שעשה מחיצה באמצעיתו וחלקו עד למעלה מפיו: הכל טמא. אפילו אוכלים שבעבר השני של מחיצה: כוורת פחותה ופקוקה בקש. להכי נקט פחותה, דלאו כלי היא, דאי הוה שלימה היתה מצלת על אוכלים שבתוכה, דאפילו כלי שטף מציל, אבל השתא דלאו כלי היא הויה כמחיצה בעלמא. ופקוקה בקש לרבותא נקטה, דאע"ג דפחיתתה פקוקה בקש לא הויה כלי ואין מצלת על אוכלים שבתוכה: ומשולשלת. לטויה:

אם הצילה במת החמור. דכוורת פחותה ופקוקה בקש חוצצת בפני הטומאה באוהל המת, ואע"פ שטומאתו חמורה לטמא אדם וכלים טומאת שבעה: לא תציל בכלי חרס הקל. שאינו מטמא אלא אוכלים ומשקים: שכן חולקים אהלים. שדרך בני אדם לחלוק אוהלים במחיצה, הלכך הויה כוורת כמחיצה ומצלת באוהל המת מן הטומאה: שאין חולקים כלי חרס. שאין דרך לחלוק כלי חרס במחיצה. פירוש אחר ועיקר, שכן חולקים אוהלים, שמועלת חלוקת מחיצה באוהלים, דהא תנן במסכת אהלות פרק סגוס עבה, בית שחצצו בנסרים או ביריעות, טומאה בבית, כלים שבתוך המחיצה טהורים. ואין חלוקת המחיצה מועלת בכלי חרס, דגבי תנור תנן הכא תנור שחצצו בנסרים או ביריעות, נמצא שרץ במקום אחד הכל טמא. ואין הלכה כרבי אליעזר:

משנה ב

היתה שלימה. הכוורת:

התנור טהור. דכתיב (ויקרא י"א) אשר יפול מהם אל תוכו, ולא אל תוך תוכו. ובפיה למעלה מן התנור איירי, דאי כולה משוקעת בתנור כחד תוך דמי: אוכלים שבתוכה טהורין. דכתיב (שם) כל אשר בתוכו יטמא, ולא שבתוך תוכו:

טומאת כלי חרס

דף ג. - ג: תוך תוכו

ויקרא יא לא-ל:

אלה הטמאים לכם בכל השרץ...

וכל אשר יפל עליו מזהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או עץ...

וכל כלי זרש אשר יפל מזהם אל תוכו¹ כל אשר בתוכו² יטמא ואתו תשברו:

ארבעה תוכו כתיבי:

תוך תוכו תוך תוכו

1. חד לגופיה

2. וחד לגזירה שוה

3. חד תוכו של זה ולא תוכו של אחר

4. אידך תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף מציל:

רש"י

ארבעה תוכו כתיבי. כיצד תוכו תרי זימני ודרוש תוך ודרוש תוכו, דהוה מלי למיכתב אל תוך וכתבי תוכו למיעוטא. וכן בחזירו:

חד לגופיה. שיטמא [אוכלין] מאוירן:

וחד לג"ש. שיטמא שרץ את הכלי ואע"פ שלא נגע בו כדיליף ליה בהכל שחטין (חולין דף כד): נאמר תוכו ליטמא ונאמר תוכו לטמא:

ולא תוכו של אחר. למעוטי כלי שטף מטומאת אויר חא"כ נגע:

וחד תוכו ולא תוך תוכו. כדפרישית לעיל וע"כ עיקר קרא לכלי שטף אתא דאי למעוטי כלי חרס שבתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור

שיציל על האוכלין שבתוכו למה לי וי"ו יתירא למעוטי לכתוב כל אשר [בתוך] יטמא ומהיכא תיתי לטמויי אוכלים שבפנימי הא לאו תוכו

נינהו אללא ללמד על כלי שטף שאף הוא יציל דלא תימא דלאו מיניה לאו מחריב ביה הילכך גזירת הכתוב היא:

וחד לגזירה שוה

חולין כד: - כה.

תוכו ואע"פ שלא נגע.

אתה אומר אע"פ שלא נגע או אינו אלא אם כן נגע?

רבי יונתן בן אבטלום אומר:

נאמר תוכו לטמא ונאמר תוכו ליטמא:

מה תוכו האמור לטמא - אע"פ שלא נגע,

אף תוכו האמור ליטמא אע"פ שלא נגע.

והתם מנלן?

אמר רבי יונתן: התורה העידה על כלי חרס ואפילו מלא חרדל.

רש"י

נאמר תוכו לטמא. כשהכלי מטמא אוכלין שבתוכו דכתיב (ויקרא

יא) כל אשר בתוכו יטמא:

ונאמר תוכו ליטמא. כשהכלי מקבל טומאה מן השרץ דכתיב כל

אשר יפל מזהם אל תוכו:

מה תוכו האמור לטמא אע"פ שלא נגע הכלי למה שבתוכו, הוא

מטמא כל אוכלין ומשקין הנחונים באוירן; כדמפרש לקמיה:

אף תוכו האמור. לענין הורדת טומאה לכלי:

ואפילו מלא חרדל. שהכלי אינו נוגע בכולו אללא במה שסמוך

לדפנות והאמצעיים מיטמאין מן האויר ואי אתה יכול לומר שזה

מטמא את זה שהרי אין כביצה בכל אחד ועוד אין אוכל מטמא

אוכל ועוד אם כן זה שני זה שלישי והשלישי לא יעשה רביעי

לטמא את האמצעיים:

דרגות במושג "תוכו"

תוכו	כל אשר בתוכו - ואפילו מלא חרדל	רבי אליעזר	חכמים
ולא תוך תוכו:	1	אכלין שחיפן בטיט	אין הוה אמינא שכיון שאין להם טומאת מגע - לא יטמאו בכלי חרס; קמ"ל.
	2	אוהל בתוך כלי חרס	מציל, אע"פ שאינו מינו של הכלי, קל וחומר מאוהל המת.
תוך תוכו לכר"ע	3	כלי שטף בתוך כלי חרס	כלי כמותו, ומחריב "תוכו" אע"פ שאינו כלי חרס
תוך תוכו לכר"ע	4	כלי חרס ופיו למעלה	פשיטא שמציל, שהרי אינו תוכו של הפנימי.